

Xəstəlik sinifi (XBT-10)	N - Sidik-cinsiyyət sisteminin xəstəlikləri
---------------------------------	--

İlkin versiyanın tərtibatçı (İSİM)	Pirverdiyeva A.
---	------------------------

XBT-10 rubrikası	Xəstəliklər
I15.1.	Böyrəyin digər zədələnmələrinə görə ikincili hipertenziya

Müalicə

İstifadə olunan antihipertenziv dərmanların beş əsas sinfi və növləri bunlardır:

1. Angiotenzin çevirən fermentin inhibitorları (bundan sonra ACEİ adlandırılacaq):

Kaptopril(captopril) (yalnız hipertonik krizi aradan qaldırılmaq üçün) - dilaltı 12,5-25 mq,

Enalapril -hər 12 saatdan bir, ilkin doza 5-10 mq/gün, baxım 10-40 mq/gün 2 dozaya bölünür,

Lisinopril- hər 24 saatdan bir, ilkin doza – 5-10 mq/gün, baxım dozası – 20 mq/gün, maksimum gündəlik doza – 40 mq,

Perindopril/perindopril arginin- hər 24 saatdan bir, ilkin doza 2/2,5 mq/gün, baxım 4-8/5-10 mq/gün.

2. AT1 reseptor blokatorları (bundan sonra ARB adlandırılacaq):

Losartan- hər 24 saatdan bir, ilkin doza 25-50 mq/gün, baxım 25-100 mq/gün

3. Kalsium antaqonistləri (bundan sonra AK adlandırılacaq):

Nifedipin(nifedipine) (yalnız hipertoniq krizi aradan qaldırılmaq üçün) - dilaltı 10-20 mq, ehtiyatla!

Amlodipin (amlodipine) -hər 24 saatdan bir, ilkin doza 2,5-5 mq/gün, baxım 5-10 mq/gün,

Verapamil - β -blokatorlara əks göstəriş lduqda və ürək döyüntüsü > 80 dəqiqədə, gecikdirici formalardan istifadə edin, maksimum gündəlik doza - 240-480 mq.

4. β -blokatorlar (bundan sonra β -AB adlandırılacaq):

Bisoprolol -hər 24 saatdan bir, ilkin doza 5 mq/gün, baxım 5-10 mq/gün (maksimum gündəlik doza 10 mq);

Metoprolol -hər 12 saatdan bir, ilkin doza 50-100 mq/gün, saxlama 100-200 mq/gün 2 dozada, uzunmüddətli formalara üstünlük verilir

Karvedilol (carvediol) hər 12 saatdan bir, ilkin doza 12,5-25 mq/gün, baxım dozasi 25-50 mq/gün 2 dozaya bölünür);

5. Diuretiklər:

Hidroklorotiyazid (hydrochlorothiazide) - hər 24 saatdan bir, ilkin doza 6,25-12,5 mq/gün, baxım 12,5-25 mq/gün; diuretik terapiya üçün, ilkin doza 25 mq/gün, saxlama 50-100 mq/gün,

İndapamid(indapamide) - hər 24 saatdan bir, ilkin doza 2,5 mq/gün (gecikmiş formalar üçün 1,5 mq/gün), baxım dozasi 2,5 mq/gün.

Hipertenziya üçün monoterapiya

Seçilən dərmanlar ACE inhibitorları, dihidropiridin /tiazid diuretikləridir.

55 yaşdan cavan xəstələrdə, həmçinin metabolik pozğunluqlar (qlükoza və lipid mübadiləsinin pozulması), həmçinin metabolik sindrom və şəkərli diabet olduqda ACE inhibitorlarına üstünlük verilməlidir.

Enalapril -ilkin terapiya kimi ilkin müalicə olunmayan xəstələrdə, eləcə də yanaşıl üreyin işemik xəstəliyi olmayan xəstələrdə istifadə edilməsi tövsiyə olunur. Nəzərə almaq lazımdır ki, ilkin doza 10-40 mq/gün saxlanılmaqla 5-10 mq/gün olmalıdır.

Perindopril -koronar işemik xəstəliyi ,ürək-damar ağırlaşmalarının yüksək riski olan xəstələrə verilməlidir. Tövsiyə olunan ilkin doza 2 mq/gün (2,5 mq/gün perindopril arginin), baxım dozasi 4-8 mq/gün (5-10 mq/gün) təşkil edir.

55 yaşdan yuxarı xəstələrdə, həmçinin ACE inhibitorlarına əks göstərişlər olduqda dihidropiridin AC-lərə üstünlük verilməlidir. Nəzərə almaq lazımdır ki, dihidropiridin istifadəsi üçün mütləq əks göstərişləri olmayan antihipertenziv dərmanların yeganə sinfidir.

Hədəf orqanlara zərər verməmək şərti ilə yaşlılarda tiazid diuretiklərinə üstünlük verilməlidir.

ACEİ-də öskürək və ya angionevrotik ödemi olan xəstələrdə monoterapiya kimi ARB-lər nəzərdən keçirilə bilər.

Hipertenziya üçün kombinə edilmiş terapiya

Rasional birləşmələrə aşağıdakılar daxildir:

ACEI + AK,

BRA + AK,

dihidropiridin AK + β -AB,

ACEI + diüretik,

ARB + sidikqovucu,

AA + sidikqovucu,

β -AB + sidikqovucu.

İrrasional birləşmələrə aşağıdakılar daxildir:

antihipertenziv dərmanların eyni sinfinə aid müxtəlif dərmanların kombinasiyası,

β -AB + qeyri-dihidropiridin AK,

ACEI + kalium saxlayan diüretik,

β -AB + mərkəzi təsirli dərman.

IPF+ARB – kombinasiyası kontrendikedir

Üç antihipertenziv dərmanın tövsiyə olunan kombinasiyasına aşağıdakılar daxildir:

ACEI + dihidropiridin AK + β -AB,

ARB + dihidropiridin AA + β -AB,

ACEI + AA + diüretik,

ARB + AA + sidikqovucu,

ACEI + diüretik + β -blokatorlar,

ARB + sidikqovucu + β -blokatorlar,

dihidropiridin AA + diüretik + β -AB.

Statinlərin təyini

Simvastatin 20-40 mq/gün, **atorvastatin** 10-80 mq/gün

1 aydan sonra - nəzarət

Antitrombotik terapiya

1. **Asetilsalisil turşusu (acetylsalicylic acid)** 75-150 mq / gün. Yalnız qan təzyiqi 140/90 mm -dən az olduqdan sonra.

2. **Klopidogrel (clopidogrel)** 75 mq/gün (aspirin əks göstəriş olduqda və ya xüsusi göstərişlər olduqda).

Ədəbiyyat

Региональный клинический протокол диагностики и лечения артериальной гипертензии

Версия: Клинический протокол МЗ КО-2016 (Россия).

[https://www.medkirov.ru/docs/id/4C82BD/\\$File/%D0%90%D0%93_%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BB.doc](https://www.medkirov.ru/docs/id/4C82BD/$File/%D0%90%D0%93_%D0%BF%D1%80%D0%B8%D0%BB.doc)